

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין 5)

סיקומי דף הזמין
מערבית: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com
 לע"נ
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
בהרה"ח ר' בנימין ביינוש זצ"ל

גליון 197

ושתיהם משתמשים בשלשול, שתייהם אסורות. ואם בני תחתונה זורקים דלי שלהם לעליונה, נמצא תשמישו לעליונה בשלשול ולתחתונה בזריקה, ותלוי במחלוקת רב ושמואל הנ"ל.

אם עליונה אינה גבוהה מן התחתונה עשרה טפחים, שתייהם אסורות, ואפילו אם עשו מחיצות לעליונה ולא לתחתונה, והעליונה משתמשת בנחת בשלשול לבד, והתחתונה בקשה שצריכה גם מקצת זריקה, כיון שאין עשרה ביניהם אינם רשויות חלוקות. וק"ו אם עשו מחיצות לתחתונה ולא לעליונה שתשמישם שוה ע"י שלשול, שתייהם אסורות.

גג עשרה שאחד מצידו ר"ה, ועולים אליה מרה"ד דרך מרפסת שאינה גבוהה עשרה, צריך סולם קבוע להתיר הטלטול מן המרפסת לגג, לפי שגילה דעתו שרוצה להשתמש בגג וסילק ממנה כח רה"ד. אבל סולם רעוע אינו מותרו, ואע"פ שיש מן המרפסת לגג פחות מעשרה, ומרה"ד לגג יש עשרה, והמרפסת היא לגג כפתח ולרה"ד בוריקה. כיון שהמרפסת ורה"ד הן בתוך עשרה אסורות זו את זו. וי"א שתשמישם הגג נוח גם לבני רה"ד לכתף עליו בחול משאוי קל.

דף פ"ה, יום ב' בה"ב פרשת וירא ט"ו חסון תשפ"א.

עמוד א'

שתי חצירות הפרודות זו מזו, ומבוי קטן שאין דיורין פתוחים לו מפסיק ביניהם, ויש בו בור המופלג ארבעה מכותלי החצירות - לשמואל צריך כל חצר להוציא זיז כל שהוא או קנה (אע"פ שאין ניכר כ"כ), כדי שיוכל למלאות מן הבור דרך חלונו. ומעיקר הדין אין אסורים זה על זה, לפי שאין שולטים בו רק דרך אויר, וחכמים החמירו שאדם אוסר על חבירו דרך אויר, וצריך להוציא זיז משום היכר, שלא ישתמשו ברשות אחרת של שנים בלא עירוב, ולרב אין צריך זיז, שאין אדם אוסר על חבירו דרך אויר.

שתי גזוזטראות זו למעלה מזו ומשוכות זו מכנגד זו בתוך ארבעה, ועשו מחיצות תלויות בעליונה המתירות למלא מים ולא עשו לתחתונה, שתייהם אסורות (נתבאר לעיל פ"ד). ואם משוכה זו מכנגד זו ארבעה, עליונה מותרת ותחתונה אסורה, לפי שהתחתונה בזריקה ושלשול, והעליונה בשלשול לבד.

שני בתים ושלוש חורבות ביניהם - כל בית משתמש בחורבה הסמוכה אליו, גם בחלק הפנימי שבחורבה שאין יכול להשתמש בה ע"י שלשול אלא ע"י זריקה. וחבירו הרחוק ממנה לא ישתמש בה, שהסמוך לה תשמישו נוח יותר, לפי שבחלק הסמוך לחלונו יכול להשתמש ע"י שלשול. אבל אינו אוסר עליו אע"פ שמשתמש בה בחול ע"י זריקה, שאין אדם אוסר על חבירו דרך אויר (לשיטת רב). **ובחורבה האמצעית** - אם עומדים כשורה, שתייהם מותרים - לרב - שאין אדם אוסר על חבירו דרך אויר, ואם עומדים כחצובה (שהאמצעית סמוכה לשתייהם), שתייהם אסורים, שתייהם משתמשים בה בשלשול ואסורים זה על זה.

עמוד ב'

מקום שאין בו ארבעה על ארבעה העומד בין רה"י לרה"ד - מותר לבני רה"ד ולבני רה"י לכתף עליו משאוי שלהם, ובלבד שלא יחליפו. ואע"פ שאין זו הנחה גמורה וכאילו משתמש באויר, מותר לשתייהם להשתמש בו בלא תיקון, אפילו לשמואל הסובר שאדם אוסר על חבירו דרך אויר ברשויות דרבנן, ברשויות דאורייתא לא החמירו, שחכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה.

שני בתים של אדם אחד משני צידי רה"ד, לשמואל מותר לזרוק מזה לזה למעלה מעשרה טפחים (ואין האויר של בני רה"ד אוסר עליו אע"פ שאדם אוסר על חבירו דרך אויר, ברשויות דאורייתא לא החמירו). לרב אם אחד גבוה ואחד נמוך אסור, שמא יזרוק מן הנמוך לגבוה ולא יגיע ויפול לרה"ד, ויבוא להעבירנו.

הנותן את עירובו בבית שער (בבית של רבים), באכסדרה ומרפסת, אינו עירוב. והדר שם אינו אוסר על בעל החצר (וא"צ ליתן פת, שאינה דירה). הנותן את העירוב בבית התנן בית הבקר בית העצים ובית האצרות, הרי זה עירוב. ואם השאילה בבית"ב לאחר לידור שם - לת"ק אוסר, ולרבי יהודה אם יש שם תפיסת יד של בעה"ב (מקום ההצניע בו כליו), אינו אוסר.

דף פ"ו, יום ג' פרשת וירא ט"ז חסון תשפ"א.

עמוד א'

רבי ורבי עקיבא היו מכבדים עשירים, שנאמר 'ישב עולם לפני אלקים חסד ואמת מן יצצרהו', אימתי ישב עולם לפני אלוקים, בזמן שיש בו עשירים שגומלין חסד ומזמנין מזונות לעניים, והם יצצרהו.

דף פ"ג, שב"ק פרשת לך-לך י"ג חסון תשפ"א.

עמוד א'

חציה של ככר - ששיערו בה את העירוב - לבית המנוגע - שהשוהה בו כדי אכילת שיעור זה, בגדיו טמאים. (וזהו שיעורו כדי אכילת פרס הנזכר בכל התלמוד). לר"ב בן ברוקה הוא שלש ביצים, ולר"ש ד' ביצים.

חצי חציה לאוכל אוכלים טמאים שנפסלה גוויתו לאכול בתרומה (מדרבנן). לר"ב בן ברוקה הוא ביצה ומחצה, ולר"ש שתי ביצים. **ונחלקו תנאים באיזה ביצים משערים**: לרבי יהודה בביצים קטנים, לרבי יוסי בשוחקות, ולרבי שתי ביצים ועוד אחד מעשרים מביצה.

י"א ששמינית ככר של עירוב - חצי חצי חציה - לטמא טומאת אוכלין - לר"ב בן ברוקה הוא ביצה חסר רביע, ולר"ש ביצה. י"א כביצה וכקליפתה (והוא קצת יותר משמינית ככר של עירוב לרבי יהודה שמשער בביצים קטנים, ולרבי יוסי רבי הוא קצת פחות). וי"א כביצה בלא קליפתה (והוא פחות משמינית גם לרבי יהודה).

סאה מדברית - קמ"ד ביצים. **סאה ירושלמית** שעודפת עליה שתות מלבר - קע"ג ביצים (חסר חומש ביצה). **סאה ציפורית** - ר"ז ביצים (ועוד פחות מביצה). ולרבי שהוסיף על כל ביצה אחד מעשרים, ר"ז ביצים ועוד פחות מביצה.

עמוד ב'

ראשית עריסותיכם - עיסת מדבר שהיא עשירית האיפה חייבת בחלה. ושיעורו שבעה רבעים של קב וביצה וחומש ביצה, שהם ששה רבעים ירושלמיות, וחמשה רבעים של צפורי. **והאוכל כמדה זו בריא** שאוכל כל צרכו, ומבורך שאינו אוכל יותר מדאי. האוכל יותר מזה רעבתן, פחות מכאן מקולקל במעיו.

אנשי חצר ואנשי מרפסת שיערבו אלו לעצמן ואלו לעצמן ולא עירבו יחד אלו עם אלו, מטלטלין בתוך החצר ובתוך המרפסת, אבל לא מזו לזו ששני רשויות הם. **וכל תל או עמוד שיש בחצר הגבוה עשרה וסמוך למרפסת פחות מארבעה טפחים**, משתמשין בו בני מרפסת ולא בני החצר, אבל אם אינו גבוה עשרה או שרחוק מן המרפסת ארבעה, משתמשים בו בני החצר.

שתי חצירות שלא עירבו ורשות אחת סמוכה להם - אם פתוחה לשתייהן בפתח שתשמישו נכחת, שתייהם אסורים להשתמש בה. וכן אם קשה תשמישה לשתייהם, כגון שגבוה עשרה לזה ולזה ויכולים להשתמש רק ע"י זריקה, או לזה ולזה בשלשול, אסורה עם שתייהם. לזה בפתח ולזה בזריקה או בשלשול, נותנים אותה לזה שבפתח שתשמישו נכחת. לזה בזריקה ולזה בשלשול, לרב שניהם אסורים שתשמישו קשה לשניהם, ולשמואל נותנים אותו לזה שתשמישו בשלשול שהוא נוח מן התשמיש בזריקה.

דף פ"ד, יום א' פרשת וירא י"ד חסון תשפ"א.

לזכות מרים בת ציפורה חנה להצלחה וסיעתא דשמיא בכל הענינים

עמוד א'

אנשי חצר ואנשי מרפסת שלא עירבו, ויש תל בחצר הגבוה עשרה טפחים - אם דרים בעליה שעולים אליה מן המרפסת, נמצא שתשמישו לבני עליה בשלשול ולבני חצר בזריקה (ולרב שניהם אסורים, ולשמואל נותנים אותו לבני עליה). ואם דרים במרפסת, נותנים אותו למרפסת שהוא שוה לו. ותל הנמוך מעשרה, חצר ומרפסת אסורים שלשניהם נוח להשתמש בו. וכן אם גבוה עשרה ורחוק מן המרפסת שניהם אסורים, ששניהם משתמשים בו בזריקה.

חולית בור שגבוהה עשרה, ומליאה במים או פירות מתוקנים משתמשים מהם בשבת, אע"פ שבתחילת שבת מליאה היא והיא כפתח לבני מרפסת, כיון שנחסרת באמצע השבת דינה כחסירה, ותשמישה לבני מרפסת בשלשול ולבני חצר בזריקה, (ותלוי במחלוקת רב ושמואל הנ"ל). ואם מליאה פירות טבל שהן מוקצין היא של מרפסת, ואין גזורים שמא ישתמשו גם במליאה פירות מתוקנים.

אנשי חצר ואנשי עליה שלא עירבו יחד - זיז היוצא מן הכותל בעשרה טפחים תחתונים, משתמשין בו אנשי החצר (שלהם הוא כפתח, ולאנשי עליה בשלשול), והיוצא בעשרה עליונים משתמשין בו אנשי עליה (שלהם הוא כפתח ולאנשי חצר בזריקה). והיוצא בשטח הכותל שבין עשרה עליונים לתחתונים (כשגובה הכותל יותר מתשעה עשר טפחים), תשמישו לבני עליה בשלשול ולבני חצר בזריקה, ותלוי במחלוקת רב ושמואל הנ"ל.

עמוד ב'

שתי גזוזטראות הבולטין מן העליה על שפת הים, זו למעלה מזו ומשוכות זו מכנגד זו בתוך ארבעה, ועשו בשותפות בגזוזטרא העליונה מחיצות תלויות המתירות במים, ונקב לשלשול ממנה דלי, ולא עשו מחיצות לתחתונה, אם בני תחתונה באים לעליונה למלאות,

השאל מקום לאחר לדור שם - לרבי יהודה אם בעה"ב מצניע שם כליו, אינו אוסר. ודוקא אם הצניע דבר שאינו ניטל בשבת, כגון טבל ועששית (או יתד של מחרישה), אבל אם הצניע דבר הניטל בשבת אוסר, כיון שאם ירצה יוציאנו.

המניח את ביתו והלך לשבות בעיר אחרת, לר"מ - אוסר על שאר בני החצר שדירה בלא בעלים שמה דירה. לרבי יהודה - אבל אוסר שאין שמה דירה. לרבי יוסי - ישראל אינו אוסר שאין שמה דירה, אבל נכרי אוסר שמה ביום היום. לרבי שמעון - גם אם הוא באותה העיר אצל בתו אינו אוסר, שהסיח דירת ביתו מלבנו. אבל אם הלך לבנו אוסר, שלא הסיח דעתו מביתו. והלכה כר"ש.

בור שבין שתי חצירות, אין ממלאין ממנו בשבת (שכל אחד ממלא מרשות חבירו) אא"כ עשו מחיצה גבוהה עשרה טפחים. לת"ק צריך שתהיה המחיצה תוך אוגנו של בור (ולרשב"ג נחלקו ב"ש ובה"ב) למעלה או למטה - ומבואר להלן). ולרבי יהודה מועיל גם מחיצה המפסקת בין החצירות, אע"פ שאינה נכנסת לתוך אוגנו.

שיטת רשב"ג - לר"ש תהיה המחיצה למטה, ולב"ה אפילו למעלה. לרב הונא - לב"ש תהיה המחיצה סמוך למים (וא"צ שראשי הקנים יגעו במים), ולב"ה אפילו למעלה סמוך לשפת הבור, ולדברי שניהם צריך שיהיו כל העשרה תוך אוגן הבור. לרב יהודה - לב"ש צריך שתהיה מחיצה תחובה בקרקעית הבור, וראשם של קנים יראו למעלה מן המים טפח כדי שלא יתערבו המים. ולב"ה מועילה מחיצה למעלה מן המים, אלא שצריך לשקע טפח מראשי הקנים התחתונים בתוך המים, שתהיה מחיצה ניכרת בתוך המים. (ונדחו דבריו כמבואר להלן).

קורה ארבעה הגונוה על רחבה באמצע הבור מותרת, ששיעור חכמים שהדלי אינו הולך יותר מארבעה טפחים שתחת הקורה, ואע"פ שתחת רוחב הקורה המים מעורבים, קל הוא שהקילו חכמים במים. ומדין זה הוכיחו כשיטת רב הונא ודחו דברי רב יהודה.

קורה התחובה מחומה לחומה בחורבה, ויש ברחבה ארבעה והיא מוטלת על רחבה - י"א ששני חודיה יורדין וסותמין, ומותר לטלטל תחתיה.

עמוד ב'

מחיצה תלויה אינה מותרת בחורבה אלא במים, קל הוא שהקילו חכמים במים.

לשיטת רבי יוסי מחיצה תלויה (גבוהה מן הארץ שלשה) מותרת בסוכה. י"א שרבי יהודה המתיר מחיצה בכור שבין שתי חצירות גם כשאינו בתוך אוגנו ואין ניכר שעשוי בשביל המים, סובר רבי יוסי המתיר מחיצה תלויה גם ביבשה בסוכה וה"ה בשבת. וי"א שרבי יוסי מתיר רק בסוכה שהוא איסור עשה, ולא בשבת שהוא איסור שקילה, ורבי יהודה מתיר רק בעירובי חצירות שהוא מדרבנן, ולא בסוכה שהיא מה התורה.

רבי ישמעאל ברבי יוסי מתיר מחיצה תלויה בשבת אפילו ביבשה, שפעם אחת שכחו ולא הביאו ספר תורה מבעוד יום, והתיר להביאו דרך חצר שאינה מעורבת ע"י מחיצה תלויה שהיתה מפתח הבית ועד בית הכנסת.

דף פ"ז, יום ה' פרשת וירא י"ז חשוון תשפ"א.

עמוד א.

גזוזטרא שהיא למעלה מן הים שיש בה ארבע על ארבע אמות (שהן כ"ד טפחים על כ"ד טפחים), לר"ח בן עקיבא חוקק באמצעיתה ארבעה על ארבעה טפחים, וממלא מים מתוכה. (ואע"פ שאין לה מחיצות, וראים כאילו עשרה טפחים שסיביות הנקב כפופין למטה כענין מחיצה תלויה, ואומרים 'גוד אחית' כאילו יורדות וסותמות עד המים). וי"א שלא התיר רק בימה של טבריה שיש לה אוגנים ועיירות וקרפפות מקיפים אותה (וכאילו מחיצות סביב לה להיכר), ולא בשאר מימנות.

אם סמוכה לכותל שעל המים פחות משלשה טפחים, צריך שיהא אורכה ארבע אמות, ורחבה י"א טפחים ומשהו. שחוקק ד' טפחים באמצע אורכה ברוחב טפח ומשהו, ומצטרף טפח זה לאויר שלשה הסמוכים לכותל כדי להשלים את הנקב לארבעה על ארבעה. ומשמש הכותל למחיצה אחת, והעשרה טפחים שכנגדה כאילו כפופים ויורדים למים למחיצה שניה, ועשרה טפחים ברוחב טפח ומשהו שיש בשני הצדדים חסובים ככפופים במים, וכאילו יש ברחבם ארבעה, שמצטרפים עם האויר שיש ביניהם עד הכותל מדין לבד.

אם היא זקופה, צריך שיהא ארכה עשרה ורחבה ששה טפחים ושני משהוין. שמעמידה ארבע טפחים נגד הכותל, ומחשיבים כאילו טפח ומשהו בשני צדיה כפופים לצד הכותל, וסמוכים לה בפחות משלשה, וחסובים כמחיצות ארבעה מדין לבד, וארבעה טפחים שנשארו ברוחבה כנגד הכותל הם מחיצה השלישית.

היתה עומדת בקרן זוית - שיש שני כתלים שהן מחיצות למים, צריך שיהיה גובהה עשרה ורחבה שני טפחים ושני משהוין, ומעמידה זקופה כששפת עוביה מופלג מכותל אחד פחות משלשה, ונחשבת כמחיצה שרחבה חמשה ומשהו מדין לבד, וטפח ומשהו היתירין על ארבעה כופין לצד כותל השני שרוחק ממנה ארבעה, ויש כאן מחיצה שניה מדין לבד.

אמת המים רחבה ארבעה ועמוקה עשרה שעוברת בחצר, דינה ככרמלית ואין ממלאים ממנה בשבת, עד שיעשו לה מחיצה בכניסה וביציאה לת"ק בתוך אוגניה שיהא ניכר שבשביל המים נעשית, ולרבי יהודה כותל החצר שעל גבה נדון כמחיצה אע"פ שאינו בתוך אוגנה. ואם אינה עמוקה עשרה או שאין בה רוחב ארבעה, אינה רשות לעצמה, וכיון שעוברת ברה"י דינה כרה"י.

אמת המים שיש בה שיעור ככרמלית (שרחבה ארבעה ועמוקה עשרה) העוברת בין חלונות של בתים, ויש לה אגפים גבוהים, אם אין בהם רוחב שלשה דינים מקומם פטור, ומשלשלים דלי מן הבתים על האגפים, ומשם מחליפו לאמה וממלאהו, וחוזר ומניחו על אגפים, ומשם לבתים. אבל אם יש בהם רוחב שלשה, רשות בפני עצמן הם ואסור. ולרשב"ג מותר כשם פחות מארבעה. ולא התירו לעשות כן רק ברשויות דרבנן כגון מכרמלית לרה"י, אבל ברשויות דאורייתא (מרה"י לרה"ד) אסור להחליף דרך מקום פטור. ולשיטת זעירי בשם ר' יוחנן אסור להחליף דרך מקום פטור גם ברשויות דרבנן. (ומשום כך אוסר להעביר מחצר לחצר שלא עירבו, דרך כותל שאין בו רוחב ארבעה).

עמוד ב'

לרב דימי אין כרמלית פחותה מארבעה טפחים. ולזעירי נחלקו בזה תנאים, לת"ק שלשה ולרשב"ג ארבעה.

אמת המים שיש בה שיעור כרמלית קודם שתיכנס לעיר, וכשהיא עוברת בחצר אין בה שיעור, אינה אסורה משום חורי כרמלית (כמו חורי רה"ד שהם כרה"ד אם יש בהם דע"ד ואם

אין - מחלוקת אם חוקקין להשלים שבת ז: - י"א משום שלא החמירו חכמים לאסור חורין בכרמלית, וי"א שגם אם יש חורין לכרמלית היינו רק בסמוכים לכרמלית ולא רחוקים.

אמת המים שעשה לה מחיצה בתוך אוגניה מכאן ומכאן, ולא חיברה באמצע כדי שיהו המים נכנסין ויוצאין דרך שם, אם רוחב הפירצה פחות משלשה מותר משום לבד, יותר משלשה אסור. ולרשב"ג שיעור לבד הוא בפחות מארבעה.

גזוזטרא למעלה מן המים, לשיטת התנאים במשנתנו אין ממלאים מים בשבת אא"כ עשו לה מחיצה עשרה טפחים מלמעלה או מלמטה (משום גוד אחית מחיצות, אבל אין אומרים 'כוף גוד' כשיטת ר"ח בן עקיבא המתיר בנקב ד' על ד' גם אם אין לה מחיצות כלל).

דף פ"ח, יום ה' פרשת וירא י"ח חשוון תשפ"א.

עמוד א'

השכים קודם היום להביא פסולת של תבואה כדי להטמין בו פירות, אם משום שרוצה את הטל שעליו, הרי הוא בכי יותן ומכשיר את הפירות לקבל טומאה. ואם השכים כדי שלא יתבטל ממלאכתו, אינו בכי יותן ואינו מכשיר. וסתם אנשי טבריא שהיו בעלי מלאכה, משכימים שלא להתבטל ממלאכתם.

רחץ בשבת בשבת ויו"ט מסתפג באלונטית (ואין חוששין שמה יסחוט). לת"ק מניחה בחלון, ולא ימסרנה לבגדים שחשודים על סחיטה. ולר"ש מביאה בידו לביתו, ואין חוששין שישכח ויסחוט.

י"א שמחיצה תלויה מתרת בגזוזטרא למלאות ממנה מים, אבל לא לשפוך, שהנהר מוליכם מחוץ למחיצת הגזוזטרא. (ומה ששופכים מים בחצר שיש בה גומא גם אם נתמלאה מבעוד יום והמים יוצאים לרה"ד - כמבואר במשנה להלן - היינו משום ששפכן ע"ד שיבלעו בחצר). ויש מתירים גם לשפוך, משום שלא אכפת לו שיצאו המים מן המחיצה.

שתי גזוזטראות זו למעלה מזו - עשו מחיצה לעליונה ולא לתחתונה, שתייהן אסורות למלאות מנקב העליונה עד שיערבו. לרב היינו דוקא כשתחתונה סמוכה לעליונה במשך הכותל פחות מארבעה, אבל אם משוכה מן העליונה ארבעה עליונה מותרת, שתחתונה משתמשת בעליונה דרך אויר ואין אדם אוסר על חבירו דרך אויר. וכל זה דוקא כשעשו מחיצת העליונה בשותפות, אבל אם בני תחתונה משתמשים בעליונה בחול שלא כדין, אין התחתונה אוסרת על העליונה, שיש דין השבת גזל ברשות שבת (כמבואר להלן). ואם עשו מחיצה גם בתחתונה, אין התחתונה אוסרת את העליונה גם אם נשתתפו במחיצת העליונה, שסילקו את עצמם מלהשתמש בעליונה בשבת.

הרגיל להשתמש בחול בחורבה שאין בעליה משתמשים בה הסמוכה לביתו, אינה קנויה לו לענין שבת, ואסור להשתמש בה בשבת.

חצר שיש בה ארבע על ארבע אמות, שופכין בה מים אפילו אם אין בה גומא והמים יוצאים לרה"ד. **אם אין בה ד' על ד' אמות אין שופכין לתוכה מים**, אא"כ עשו בה גומא המחזקת סאתיים - שיעור מים שאדם עשוי להסתפק בכל יום - מן הנקב ולמטה. וכן אם עשו גומא ברה"ד סמוך לחצר (וכיסו את פיה בנסרים, כדי שיפלו המים מידיה לתוך מקום פטור). **חצר ואכסדרה מצטרפין לשיעור ארבע אמות**.

עמוד ב'

טעם דין זה: לרבה - שחצר שיש בה ד' אמות ראויה לזלף (להרביץ עפרה שלא יעלה אבק), ולכן גם אם שופכן ויוצאים לרה"ד, לא נתקיימה מחשבתו. פחות מכאן אינה ראויה לזלף ושופכן, ואם אין בה נקב המים יוצאים לרה"ד נתקיימה מחשבתו, וגזרו שמה יבוא להתיר בזריקה לרה"ד.

לר' זירא - בשיטת ר' אליעזר בן יעקב - שבת סאתיים ראויים ליבלע בד' אמות ולא בפחות מד'. (ולחכמים הטעם משום זילוף - כרבה).

חצר שארכה שמונה אמות ורחבה שתיים - לרבה צריכה נקב שאין ראויה לזלף, לרבי זירא בשיטת ר"א בן יעקב א"צ נקב, שהמים ראויים ליבלע בה.

ביב - חריץ העשוי לקלח שופכין מהחצר לרה"ד - לר"א בן יעקב שופכין לתוכו מים אם הוא מכוסה ארבע אמות ברה"ד, שסאתיים מים יכולים ליבלע בארבע אמות. ולחכמים אסור לשפוך לתוכו גם אם הוא ארוך עד יציאתו מאה אמה, שנשפכין לרה"ד בכח והרואה אומר ששופכן סמוך ליציאתו. אבל שופך על הגג (או על החצר) והמים יורדים לכיב. ולחנניא לא ישפוך על הגג שאין עשוי לבלוע אלא לקלח, אבל בחצר מותר.

בימנות הגשמים - י"א שא"צ גומא כלל, שאין אדם מקפיד בכללן חצירו ולא אכפת לו אם לא יצאו מחצירו, וגם אין לגזור שיראו בני רה"ד שצניורו מקלח מים (וילמדו להתיר בימנות החמה או להתיר לזרוק לרה"ד ממש), שסתם צניורות בימנות הגשמים מקלחים ויאמרו מי גשמים הם. וי"א שבימנות הגשמים אם יש לו גומא המחזיק סאה שופך סאה, ואם מחזיק סאתיים שופך סאתיים, ובימנות החמה שופך אם יש לו גומא המחזיק סאתיים, אבל אם מחזיק פחות מזה לא ישפוך כלל.

אפילו אם נתמלאה הגומא מערב שבת, שופכין בה מים בשבת.

שתי עליות, שחצר פחותה מארבע אמות לפנייהם ושופכים בה מימיהם, ועשו בני האחת גומא בחצר ובני השנית לא עשו, אם עירבו מותר לשניהם לשפוך. ואם לא עירבו, אלו שעשו הגומא מותרים לשפוך ואלו שלא עשו אסורים, גזירה שמא יורידו מן הבתים לחצר שאינה מעורבת כלים מלאים במים כדי לשופכן בגומא.

פרק כל גגות

דף פ"ט, יום ה' פרשת וירא י"ט חשוון תשפ"א.

עמוד א'

לר"מ - גגין שאין ביניהם גובה עשרה רשות אחת הם, ומותר להוציא כלים ששבתו בגג זה לגג אחר, ואע"פ שדיוירין חלוקין למטה אינם חלוקים למעלה, שכל למעלה מעשרה רשות אחת היא. אבל גג שהוא נמוך או גבוה עשרה משאר גגין, רשות בפני עצמו הוא ואין מטלטלין ממנו לגגין אחרים, גזירה משום תל עשרה ברה"ד. **לחכמים** - דיוירין חלוקין מלמעלה כשם שחלוקים מלמטה, ואסור לטלטל מגג לחבירו אם לא עירבו הדיירין למטה. **לרבי שמעון** - גגות, חצירות, וקרפפות שאין בהם בית סאתיים (שאין תשמישן מיוחד ותידר), רשות אחד הם לכלים ששבתו בתוכן ומותר לטלטל מזו לזו בלא עירוב. אבל כלים ששבתו בבית והוצאים לחצר ע"י עירוב, אסור להוציאם לחצר אחרת אם לא עירבו שתי החצירות ביחד. **עמוד ברה"י גובה עשרה ורחב ד'**, לר"מ אסור לכתף עליו משארו מן החצר, אע"פ שרשות

החצר עולה עד לרקיע, גזירה שמא יבואו לכתף על תל ברה"ר. ודוקא עמוד או אמת הריחים שאדם קובע להם מקום, אבל מכתשת או יגירת לא.

גג הסמוך לחבירו, אם הבתים אינם מחוברים והמחיצות ניכרות לעומדים על הגג, מותר לטלטל בכולו - גם לחכמים שאסור לטלטל מגג לגג - שאומרים 'גוד אסיק' מחיצות. ואם הגגים מחוברים והמחיצות שבין הבתים מכוסות, לרב אין מטלטלין בו אלא בד' אמות משום רשות הפרצה במלואו למקום האסור לה, ולשמואל אומרים 'גוד אסיק' גם במחיצות אלו, ומטלטלין בכולו.

עמוד ב'

גג גדול הסמוך לגג קטן - לשיטת רב יוסף אם יש מחיצה ראויה לדירה על זה ועל זה (חוץ מכנגד חיבורן), מותר לטלטל בגדול שיש לו גיפופים ואינו פרוץ לקטן, ואסור בקטן משום שפרוץ במלואו לגדול. ואם אין להם מחיצות כלל אסור לטלטל בשניהם (ומחיצות מן הצדדים שיש לגדול ע"י גוד אסיק אינם חשובים גיפופים והוא כפרוץ במלואו לקטן). ואם יש מחיצה ראויה לדירה על הגדול ולא על הקטן, מטלטלין בני הגדול גם בקטן, שמחלו בני קטן את זכותם בגג לבני הגדול. **לאביי בשם רב יוסף** אם אין דירורין על הגגין, מותר לטלטל בשניהם, שאומרים 'גוד אסיק' גם על המחיצה התחתונה שביניהם אע"פ שאינה ניכרת (כשיטת שמואל). ואם יש עליהם דירורין, אסור לטלטל בקטן שהמחיצה שביניהם נדרסת ואין אומרים בה 'גוד אסיק', אבל מותר לטלטל בגדול משום גיפופים שיש לו ע"י 'גוד אסיק' במחיצות שיש לו מן הצדדים. **ורב יוסף דחה שמעולם לא אמר כן.**

עשה סולם קבוע לגגו (ואחרים לא עשו לגגם), מותר לטלטל בכל הגגים גם לחכמים, שסילקו האחרים את עצמם מגגותיהם. **וכן אם בנה עליה על גבי ביתו**, ועשה פתח קטן הפתוח לצד שאר גגין, מותר לטלטל בכולם, שגילה דעתו שמחזיק בהם והם מחלו לו. ואם עשה את הפתח לצד גינתו והמחיצה שלצד הגגין הניח סתומה, אסור לטלטל בגגין גם לרבי מאיר, שסילק את עצמו מאשר הגגין.

דף צ"ב, יום ב' פרשת חיי שרה כ"ב חשוון תשפ"א.

לזכות הינדא בת מרים לאה לברכה והצלחה ונחת וסיעתא דשמיא בכל הענינים

עמוד א'

לשיטת חכמים האוסרים לטלטל מגג לחבירו נסתפקו בגמרא בדין טלטול מגג לאכסדרה (באופן שדינה ככרמלית) של בעלים אחרים, אם מכין שאינה ראויה לדירה רשות אחת היא עם הגג ומותר, או שחשובין שתי רשויות ואסור. **ואם נאמר שרשות אחת היא נסתפקו בדין טלטול מגג לחורבה של אחרים** (הפרוצה לרה"ר שדינה ככרמלית), אם חשובה כרשות אחת לפי שראויה לדירה (בתקון מעט) ואסור, או שדינה כאכסדרה לפי שעכשיו אין בה דירורין. ולא נפשט הספק.

גגין השוין לר"מ וגג יחידי לרבנן - לשיטת רב מטלטלים בכולו, שאומרים 'גוד אסיק' במחיצות החיצונות שהן ניכרות, ומשום כך אין בני רה"ר (העוברת בצדי הגגים החיצוניים) אוסרים עליהם. וגם אם יש בו יותר מבית סאתיים אין איסור לטלטל בו כקרפף שלא הוקף לדירה, שהמחיצות שהוקפו לדירה של מטה נחשבות ע"י 'גוד אסיק' כהוקפו לדירה גם למעלה. אבל גגין השוין לחכמים אסור לטלטל גם בתוך הגג, ואין אומרים 'גוד אסיק' במחיצות שבין גג לגג לפי שאינן ניכרות. **לשיטת שמואל** - אם יש בו יותר מבית סאתיים אין מטלטלין בו אלא בד' אמות, שהמחיצות שהוקפו רק לדירה של מטה, אבל במה שמעלין אותם למעלה ע"י 'גוד אסיק' חשובין כקרפף שלא הוקף לדירה. רק אם אין בו יותר מבית סאתיים מטלטלים בתוך הגג גם בגגין מרובין אפילו לרבנן, שאומרים 'גוד אסיק' במחיצות שבין הבתים אע"פ שאינן ניכרות.

עמוד ב'

ספינה שיש בה יותר מבית סאתיים - לרב מותר לטלטל בכולה, שמחיצותיה הוקפו לדירה. ולשמואל מטלטלין בה רק בד' אמות, שהמחיצות עשויות להבריח את המים ולא לדירה. ו"א בשם שמואל שהלכה כרב.

כפה את הספינה על פיה - אם כדי לדור בה, מטלטלין על גגה בכולה - לשיטת רב שמחיצות שהוקפו לדירה של מטה, חשובין כהוקפו לדירה גם למעלה ע"י 'גוד אסיק'. ואם כדי לזפתה, מטלטלים רק בד' אמות, שאינה עומדת לדירה גם למטה, והיא כקרפף בית סאתיים שלא הוקף לדירה.

אכסדרה בבקעה - שפרוצה מארבע רוחותיה, וקירויה על ארבע יתידות. לרב מותר לטלטל בכולה, שאנו אומרים 'פי תקרה ויורד וסותם'. ולשמואל מטלטלים רק בד' אמות, שאין אומרים 'פי תקרה ויורד וסותם'. ו"א בשם שמואל שהלכה כרב.

דף צ"א, יום א' פרשת חיי שרה כ"א חשוון תשפ"א.

עמוד א'

לשיטת רבי מאיר מטלטלין מגג לגג ומחצר לחצר ומקרפף לקרפף - גם של שני בעלים - בלא עירוב, שלשיטתו אין רשות מתחלקת מחמת שינוי בעלים רק בבתים שמשמשים בהם תדיר לדירה. אבל אין מטלטלים מגג לחצר או מגג לקרפף - גם אם הם של איש אחד - גזירה משום תל ברה"ר. וכן אסור לטלטל מחצר לקרפף אפילו אם שניהם שלו ואפילו אין בה בית סאתיים, משום שהחצר והקרפף אין תשמישם שוה שוה.

לשיטת חכמים מטלטלים מגג לחצר של רבים או מחצר לחצר בלא עירוב, ששתיהם רשות אחת שאין תשמישם תדיר כבית (ומשום תל ברה"ר לא גזרו). וכן מטלטלים מקרפף לקרפף של שוה בלא עירוב, שתשמישם שוה. אבל אין מטלטלין מגג לגג של אחר אע"פ שתשמישם שוה ואין תשמישם תדיר כבית, כיון שהבתים למטהחלוקים בדירורין, חלוקים הם גם למעלה. וכן אין מטלטלין מחצר לקרפף אפילו של אדם אחד, לפי שאין תשמישם שוה (אבל גג וחצר תשמישם שוה).

וכן אין מטלטלין לחכמים מגג לקרפף (לעיל צ"ב ע"ב) - לשיטת רב משום שהגג הוקף לדירה (שהוקפו מחיצות של מטה לדירה, וע"י גוד אסיק חשובין כהוקפו לדירה גם מלמעלה). ואם יש בקרפף בית סאתיים מטלטל מרה"ר לכרמלית, וגם אם אין בו בית סאתיים אסור שהקרפף מוקצה לתשמיש שאינו תדיר משא"כ בגג. ולשמואל אע"פ שהגג דומה לקרפף ששתיהם לא הוקפו לדירה, אסור לטלטל מגג לקרפף שהוא יותר מבית סאתיים, שמא יפחת הגג מבית סאתיים ויטלטל מרה"ר לכרמלית. ולא גזרו משום כך שלא לטלטל מקרפף לקרפף, שאם יפחת הדבר ניכר, אבל בגג אינו ניכר.

לשיטת רבי שמעון - גגות חצירות קרפפיות (ומבואות) כולם רשות אחת - ולכן מטלטלים (כלים שלא שבתו בבית) מוגג לגג ומגג לחצר ומחצר לחצר ומחצר לקרפף ומקרפף לקרפף אחר - אפילו של בעלים אחרים.

רב פסק הלכה כר"ש אם לא עירבו בני החצירות כל אחת לעצמה, שמכיון שאסור להוציא מבתים לחצר אין כלי הבית מצויין שם, ואין לחשוש שיוציאו גם כלים ששבתו בבית. (והאיסור להוציא כלים ששבתו בבית מן החצר, היינו כשהוציאים מן הבית לחצר דרך מלבשו). אבל אם עירבו, אסור להוציא אפילו כלים ששבתו בחצר שמא יוציאו גם כלים ששבתו בבית. **לשמואל ורבי יוחנן הלכה כר"ש אפילו אם עירבו**, ואין גוזרים שיוציאו כלים ששבתו בבית. ואע"פ שיש שני כלים בחצר אחת שזה מותר וזה אסור, לא חשש ר"ש לכך כמו שמצאנו בשלש חצירות שעירבו חיצונות עם האמצעית, שהתיר את החיצונות עם האמצעית אע"פ שחיצונות אסורות זו עם זו

עמוד ב'

לשיטת חכמים שמותר לטלטל מחצר לחצר אחרת בלא עירוב, היינו רק באופן שלא עירבו אנשי כל חצר לעצמן, אבל אם עירבו, אסור לטלטל כלים ששבתו בחצר לחצר אחרת, שמא יוציא גם כלים ששבתו בבית. ולכך אנשי חצר ואנשי מרפסת שעירבו בני כל אחת לעצמן, אסור להוציא מחצר למרפסת אם לא עירבו יחד.

כלים ששבתו בחצר - לשיטת חכמים מטלטלין בתוך החצר גם בלא עירוב, אבל אסור להוציאם למבוי (שחצר ומבוי שתי רשויות הם). ולר"ש מותר להוציאם למבוי, שרשות אחת הם כמו חצרות קרפפיות.

כלים ששבתו במבוי, לרבי זירא אסור לטלטלם יותר מד' אמות בתוך המבוי, אם לא עשו בני החצירות שיתוף מבואות.

דף צ"ב, יום ב' פרשת חיי שרה כ"ב חשוון תשפ"א.

עמוד א'

אע"פ שמותר לטלטל לר"ש כלים ששבתו בחצר לחצר אחרת בלא עירוב, אסור להכניסם לבית שבחצר אחרת.

שתי חצירות וחורבה אחת ביניהם, אחת מן החצירות עירבה לעצמה והשניה לא עירבה - ו"א שמותר לטלטל כלים ששבתו בחצר שלא עירבה לחורבה, אבל מחצר שעירבה אסור (כשיטת רב שאסור לטלטל מחצר שלא עירבה לעצמה אל חצר אחרת גם לר"ש, שמא יוציא גם כלים ששבתו בבית המצויים בחצר). ו"א שאסור לטלטל משתיהם, גזירה שמא יוציאו גם מחצר שעירבה. ו"א שמותר לטלטל משתיהם, שלא חשש רב בחצר שעירבה שמא יוציאו כלים ששבתו בבית רק כשמציאים לחצר אחרת שנשמרים שם כמו בבית, אבל בחורבה שאין הכלים נשמרים שם, אין חוששים לכך.

גג גדול הסמוך לגג קטן - לשיטת רב אם המחיצות מן הצדדים ניכרות לעומדים על הגג, מותר לטלטל בגדול ואסור לטלטל בקטן, שהקטן פרוץ במלואו לגדול, וגדול שיש לו מחיצות מן הצדדים ע"י 'גוד אסיק', חשוב כפתח. אבל אם אינן ניכרות, כגון שהגג בולט חוץ מן המחיצות, אין אומרים 'גוד אסיק' וגם גדול אסור.

לשיטת שמואל אומרים 'גוד אסיק' גם במחיצות שאינן ניכרות, ולכך מותר לטלטל גם בקטן, שאומרים 'גוד אסיק' על כל המחיצה שביניהם ואין כאן פירצה. אבל אם רבים עוברים מגג לגג, אין אומרים 'גוד אסיק' על המחיצה שביניהם שהיא 'מחיצה נדרסת', ומותר לטלטל בגדול ולא בקטן.

חצר גדולה שנפרצה לקטנה - גדולה מותרת וקטנה אסורה. שהקטנה נפרצה במלואה, ופירצת הגדולה חשובה כפתח.

עמוד ב'

חצר גדולה שנפרצה לקטנה - דיורי גדולה מושלין בקטנה ומושכין אותה אצלם, ואין דיורי קטנה מושלין בגדולה. ולפיכך:

א. אם היו גפנים בגדולה, אסור לזרוע זרעים בקטנה גם אם מרחיק ד' אמות מן הגפנים, שהקטנה נחשבת כאילו היא בתוך הגדולה. ואם זרע, הזרעים אסורים, וגפנים שבגדולה מותרים שדיורי קטנה אין מושלים בגדולה. היו גפנים בקטנה, מותר לכתחילה לזרוע בגדולה, שכלפי הגדולה הפירצה חשובה כפתח, וכל פתח כמחיצה הוא.

ב. אשה העומדת בגדולה וזרק לה בעלה גט לקטנה, מתגרשת. אבל העומדת בקטנה וזרק בגדולה, אינה מתגרשת (למ"ד שהזורק גט לביתה אינה מתגרשת א"כ עומדת שם באותה שעה).

ג. ציבור בגדולה ושליח ציבור בקטנה, יוצאים ידי חובתם, שהש"ץ העומד בקטנה כאילו עומד בגדולה. ציבור בקטנה ושליח ציבור בגדולה, אין יוצאין ידי חובתם, שהש"ץ שעומד בגדולה אינו נמשך אחריהם (ואין הציבור נמשכין לגדולה, שהרבים אין נמשכים אחר היחיד).

ד. תשעה בגדולה ויחיד בקטנה מצטרפין למנין עשרה לתפילה ולשאר דברים, תשעה בקטנה ויחיד בגדולה אין מצטרפין.

ה. צואה בגדולה אסור לקרות ק"ש בקטנה, צואה בקטנה מותר לקרות בגדולה, שכלפי גדולה יש כאן מחיצה.

לאביי לא מצינו מחיצה לאיסור, ומשום כך אין איסור - בחצר קטנה שנפרצה לגדולה - לזרוע זרעים בקטנה כאשר גפנים בגדולה, שהרי בלא גיפופי הקטנה היה מרחיק ד' אמות וזורע.

חצר קטנה שנפרצה לגדולה והשוה את גיפופיה, שבנה מחיצות בגדולה מכאן ומכאן וקיצרה כמידת הקטנה, גם גדולה אסורה, שמעכשיו שתיהן שוות (וגם לאביי שלא מצינו מחיצה לאיסור, סילוק מחיצות הוא).

דף צ"ג, יום ג' פרשת חיי שרה כ"ג חשוון תשפ"א.

עמוד א'

סיכך על אכסדרה שיש לה שתי דפנות כהלכתה, ובשלישית ורביעית יש לה 'פצימין' (עמודים בזווית ברוחב טפח), כשירה. השוה את פצימיה (שבנה שתי מחיצות בתוכה אצל מחיצות הראשונות, ושוב אין הפצימין נראין בתוכה). לרבא פסולה שאין כאן אלא שתי מחיצות, ולאביי כשירה ש'פי תקרה ויורד וסותם'.

בית שחציו מקורה וגפנים תחת הקירוי, מותר לזרוע חוץ לקירוי בלא הרחקת ד' אמות,

ש'פי תקרה יורד וסותם'. ואם קירה את כל הבית, אסור לזרוע בלא הרחקה, שסילק את ש'פי התקרה ואין כאן מחיצה.

כרם הנטוע עד עיקר מחיצה, זורע מעיקר המחיצה ואילך. וזהו מחיצת הכרם להקל, שאם אין שם מחיצה צריך להרחיק ד' אמות.

קרחת הכרם - פירוש כרם שחרב באמציעתו - לבית שמאי אם יש בו כ"ד אמות מניח ד' אמות מכל צד וזרע את השאר, יש בו פחות מכ"ד אסור. ולבית הלל אם יש בו ט"ז אמה מותר. מחול הכרם - שחרב בין הכרם לגדר - לב"ש ט"ז אמה. ולב"ה י"ב, שארבע אמות הסמוכות לכרם הם ככרם עצמו משום עבודת הכרם, וד' אמות בצד הגדר הפקר הם לפי שאין יכול לזרוע בהם (שמקלקל את הכותל), ואם יש ד' אמות באמצע חשובין כמקום בפני עצמו, פחות מד' אמות בטלים לכרם. וזהו מחיצת הכרם להחמיר, שאם אין שם מחיצה מרחיק ד' אמות וזורע.

שלש הקרפיות זה בצד זה, ושנים החיצונים מגופפים והאמצעי לא (שהחיצונים רחבים מן האמצעי), ויחיד דר בכל אחד מהם, נעשו כשיריא, ומטלטלין במחיצה של שתי או ערב כל צרכן אפילו ביותר מבית סאתיים (ולא יחיד שאין לו היתר ביותר מבית סאתיים רק במחיצה של שתי וערב), שדירוי הגדולים בקטן וכאילו שלשתן באמצעי.

אם הקרפף האמצעי רחב מן החיצונים ויחיד דר בכל אחד מהם, מותרים רק אם אין בכל אחד מהם יותר מבית סאתיים (שדירוי האמצעי בחיצונים ולא יזאה צד שתמשכנו לא יהיה לו יותר משנים, ובאמצעי אין אלא אחד, ואין נותנים לפחות משלשה יותר מבית סאתיים. ואם יש באחד מן החיצונים יותר מבית סאתיים הוא אסור, ואם יש באמצעי יותר מבית סאתיים כולן אסורין, שהן פרוצין לרשות האסורה). ונסתפקו בגמרא כשיש אחד בחיצונים ושנים באמצעי, או שנים בחיצונים ואחד באמצעי, אם נותנים לשתי החיצונים כל צרכם או לא. והלכה בשניהם להקל.

עמוד ב'

גידוד חמשה ומחיצה חמשה - כגון חצר שקרקעיתה גבוה חמשה והוסיפו עליה מחיצה חמשה, י"א שאין מצטרפין, וי"א שמצטרפין וכן הלכה.

שתי הצירות זו למעלה מזו, והעליונה גבוהה מן התחתונה חמשה, ויש עליה מחיצה חמשה - למ"ד גידוד חמשה ומחיצה חמשה מצטרפים, מערבין כל אחת לעצמה ואין מערבין ביחד, שיש ביניהם מחיצה בלא פתח. למ"ד אין מצטרפין, תחתונה מערבת לעצמה, שכלפי העליונה מועיל חצי גידוד וזהו מחיצה כיון שהיא רואה בני עשרה, ועליונה אין מערבת לא לעצמה שהתחתונה אוסרתה (שכלפי עליונה אין כאן מחיצה), ולא יחד עם התחתונה שכלפי תחתונה יש כאן מחיצה בלא פתח.

אם יש מחיצה עשרה בעליונה על הגידוד משני הצדדים, ובעשר אמות אמצעיות יש רק מחיצה חמשה (כעין פתח) - גם העליונה מערבת לעצמה, ואין תחתונה אוסרתה שיש לה מחיצה ופתח, אבל אין מערבין יחד שכלפי התחתונה יש מחיצה שתומה בלא פתח. ואם יש במחיצה של עשר אמות האמצעיות פחות מחמשה, יש כאן מחיצה ופתח גם כלפי תחתונה וגם כלפי העליונה, ואם רצו מערבין לעצמן ואם רצו מערבין ביחד. ואם תחתונה פרוצה במלואה לעליונה (שיש ברחבה רק עשר אמות), התחתונה מערבת עם העליונה ולא לעצמה, שהיא פרוצה במלואה לעליונה והיא אוסרתה, אבל עליונה - שיש לה מחיצה עם פתח - רצתה מערבת לעצמה רצתה מערבת עם התחתונה.

דף צ"ד, יום ד' פרשת חיי שרה כ"ד חשוון תשפ"א.

עמוד א'

כותל שבין שתי הצירות שנפל בשבת (ולא היה פתח ביניהם ולא עירבו יחד) - לרב אין מטלטלין בהם אלא בד' אמות, שכל אחת פרוצה במלואה למקום האסור לה, ואין אומרים הואיל והותרה בתחילת שבת הותרה. לשמואל מטלטלים בכל אחת עד עיקר המחיצה, שהואיל והותרה הותרה.

חצר שנפרצה (במלואה או יותר מעשר אמות) לרה"ר - למסקנת הגמרא - תוך החצר דינה ככרמלית לדברי הכל, והמכניס ממנה לרה"ר או לרה"ז או להיפך פטור אבל אסור. ומקום שהיה המחיצה, לחכמים דינו ככרמלית, ולר' אליעזר דינו כרה"ר. ללשון א' מדובר כשארין מקום המחיצה ניכר (ובני דעות הרבים מרחיבין רה"ר קצת, ואמרו שעד כאן היה כשואן), ור"א סובר שרבים שרבים שרבים רשות להם דרך בשדה ובררו דרך לעצמן, מה שבררו בררו. ללשון ב' מקום המחיצה נחשב כצדי רה"ר, ולר"א דינו כרה"ר, ולחכמים אין ד' דינו כרה"ר (גם כשארין שם יתידות ואבנים כשאר צדי רה"ר).

חצר או בית שנפרץ בשבת לרה"ר משתי רוחות (כאופן שיתבאר להלן ע"ב). כן מבוי שניטלו קורותיו או לחייו בשבת - לרבי יהודה מותרים בשבת זו והואיל והותר למקצתה, ואסורים לשבת הבאה. לר' יוסי אסורים גם בשבת זו.

עמוד ב'

פירצה בחצר יותר מעשר אמות - אפילו מרוח אחת - פוסלת את המחיצה. פירצה של עשר אמות, אפילו בשתי רוחות זו כנגד זו, אינה פוסלת את המחיצה. ואם היא בקרן זווית, פוסלת, שאין דרך בני אדם לעשות פתח בקרן זווית.

פירצה בבית בין מרוח אחת בין משתי רוחות (זו כנגד זו), אפילו ביותר מעשר כשירה, שאומרים 'פי תקרה יורד וסותם'. ואם התקרה משופעת אין אומרים 'פי תקרה יורד וסותם' לפי שאין לה פה, ובסולה. (ואם הפירצה פחות מעשר כשירה משום פתח וא"צ לדין 'פי תקרה', ואם היא בקרן זווית פסולה כמו בחצר).

נפרץ הבית בקרן זווית ונפרץ גם חלק מן הקירוי (רוחב ארבעה במקום הפירצה), לשמואל פסולה, שאין אומרים 'פי תקרה יורד וסותם' בארבע מחיצות. ולרב כשירה שאומרים כן גם בארבע מחיצות.

אכסדרה בבקעה - שפרוצה מארבע רוחותיה, וקירויה על ארבע יתידות. לרב מותר לטלטל בכלה, שאנו אומרים 'פי תקרה יורד וסותם' אפילו בארבע מחיצות. ולשמואל מטלטלים רק בד' אמות, שאין אומרים 'פי תקרה יורד וסותם' בארבע מחיצות (אבל כשמחיצה אחת כשירה, אומרים 'פי תקרה' לשלש מחיצות). י"א שחולקים ביותר מעשר אמות, אבל בעשר הכל מודים שמטלטלים בכלה שהם פתחים וא"צ לדין 'פי תקרה'. וי"א שביותר מעשר אסור לטלטל לדברי הכל, ונחלקו בעשר אמות.

דף צ"ה, יום ה' פרשת חיי שרה כ"ה חשוון תשפ"א.

עמוד א'

חורבה הפרוצה ברשות הרבים (ואין לה מחיצות), ויש בה קורה ברוחב ארבעה, מטלטלים תחת הקורה, שארבע פיותיה יורדין וסותמין. וכן קורה ארבעה הנתונה מעל המים. (ומדובר בקורה שאין בה יותר מעשר אמות, וי"א דברי הכל היא, וי"א שלשמואל אסור).

סיכך על אכסדרה שיש לה פצימין' (עמודים הקבועים במחיצותיה כל פחות משלשה), כשירה. אין לה פצימין, לשיטת שמואל שאין אומרים 'פי תקרה' בארבע מחיצות, פסולה. לשיטת רב, לאבי כשירה משום 'פי תקרה', ולרבא אין אומרים 'פי תקרה' רק באכסדרה ולענין שבת שהקורות עשויות עבור האכסדרה, אבל לא בסוכה שאינן עשויות לשם סוכה (ואע"פ שא"צ מחיצות לשם סוכה, אין מקילין בזה כל כך לומר בהם גם 'פי תקרה').

י"א הלכה כרבי יוסי לענין חצר שנפרצה לרה"ר שאסור גם לאותו שבת. וי"א שאם נפרצה לכרמלית, מותר לאותו שבת כרבי יהודה, שגם אם יוציא לחוץ אין כאן איסור דאורייתא, ואם נפרצה לרה"ר אסור כרבי יוסי.

הבונה עליה על גבי שני בתים משני צדי רה"ר, וכן גשרים מפולשים (שיש להם מחיצה מלמטה בשני הצדדים). לרבי יהודה מטלטלים תחתיהן בשבת, שפי התקרה מכאן ומכאן יורד וסותם. ולחכמים אסור. ועוד **לרבי יהודה שמערבין למבוי מפולש (אע"פ שאין לו תקרה לומר שפי יורד וסותם)**, וכן שני בתים משני צדי רה"ר עושה לחי או קורה מכאן ומכאן ומטלטל באמצע, שכן התורה א"צ יותר משתי מחיצות, וחכמים אוסרין.

פרק המוצא תפילין

המוצא תפילין בשדה במקום שנאבדין, לת"ק מכניסם לעיר זוג זוג אחד בראש ואחד בזרוע, ולר"ג שני זוגות, זוג בראש וזוג בזרוע. ודווקא כשניכר שהם ישנות שבודאי תפילין הם ואסור להניחם בבזיון, אבל חדשות פטור מלהכניסם, שמו קמיע הן ואין בהם קדושה שלא נעשו לשם תפילין.

עמוד ב'

מצאן כשהן קשורים יחד, ימתין במקומן וישמרם עד שתחשך ויכניסם. ואם אין יכול להמתין שם שמתירא מפני הלסטים, לת"ק מכסה אותם והולך לו, ולר"ש נותנם לחבירו וחבירו לחבירו, וכל אחד מוליכם פחות מד' אמות עד שמגיע לחצר משתמרת הראשונה שבעיר. וכן בנו שילדתו אמו בשדה, נותנו לחבירו וחבירו לחבירו אפילו מאה.

לרבי יהודה נותן אדם חבית לחבירו וחבירו לחבירו אפילו חוץ לתחום, ולחכמים אסור להרחיקה יותר מתחום שביתת הבעלים.

גם לרבי מאיר שאדם לובש כדי להציל מן הדליקה כל מה שיכול ללבוש, אין ללבוש יותר מזוג אחד של תפילין, שחכמים התירו להציל כדרך מלבושו בחול, ובבגדים לובש כמה שירצה, אבל תפילין מניח זוג אחד ולא יותר.

מקום יש בראש וביד שראוי להניח בו שתי תפילין. על ידך - זו קיבורת (אבר האמצעי שבזרוע). **בין עיניך** - זו דקדק, והוא במקום שמוחו של תינוק רופף.

לשיטת ת"ק מכניס זוג זוג ולא יותר, ולשיטת ר"ג מכניס שנים שנים. טעם מחלוקתם: א. לת"ק שבת זמן תפילין, ולא התירו משום הצלה יותר מן המצוה (שיאנו תכשיט, וגם נחשב כמשאוי משום איסור בל תוסיף). ולר"ג לאו זמן תפילין, והתירו להציל דרך מלבוש אם מניחו במקום תפילין, ויש שם מקום להניח שתיים (ואין איסור בל תוסיף שאין כאן מצות תפילין כלל אלא כשאר מלבוש הוא). ב. לדברי הכל שבת זמן תפילין, לת"ק מצוות א"צ כוונה לצאת, ואם מניח שתיים עובר משום בל תוסיף ונחשב כמשאוי, לר"ג צריך כוונה לצאת, ואין עובר משום בל תוסיף עד שיתכווין למצוה. ג. לד"ה א"צ כוונה לצאת, ונחלקו אם צריך כוונה כדי לעבור על בל תוסיף, לת"ק א"צ, ולר"ג צריך כוונה ואם לא כיוון לעבור לא עבר.

דף צ"ו, יום ו' פרשת חיי שרה כ"ו חשוון תשפ"א.

עמוד א'

העושה מצוה שלא בזמנו ואינו מתכוין לשם מצוה - כגון שישן בשמיני בסוכה משום ספק שבעי, או שלובש תפילין בשבת כדי להצילם (למ"ד שבת לאו זמן תפילין) - למסקנת הגמרא הכל מודים שאינו עובר משום 'בל תוסיף'.

לר"י הגלילי אין מניחין תפילין בלילה ולא בשבת ויו"ט, שנאמר 'מימים ימימה', ימים ולא לילות מימים ולא כל ימים. **לר"ע מניחין תפילין בלילה** (שמימים ימימה' עולה על קרבן פסח), ולא בשבת ויו"ט, שנאמר 'זהיה לך לאות' ימים ישראל צריכין להעמיד את על עצמם להכיר שמחזיקים בתורתו של הקב"ה, יצאו שבת ויו"ט שהן עצמן אות בין הקב"ה לישראל. **לר"מ ור' יהודה (ע"ב) מניחין בשבת ויו"ט ובלילה**, שהרי סוברים שאשה חיבת בתפילין, ובהכרח שהיא מצוות עשה שאין הזמן גרמא.

מקום שנאמר 'השמור' פן ו'אל' בדבר שאין לעשותו, כגון 'השמור בנגע הצרעת' שלא יקוץ בהרתו, אינו אלא בלא תעשה. אבל מקום שנאמר 'השמור' לענין עשית מעשה, כגון 'שמרת את החוקה' לר"ע שעולה על עשיית קרבן פסח, הרי זה ב'עשה'.

הניעור בלילה, אם רצה מניח תפילין - למ"ד לילה זמן תפילין הוא - שאין לחוש שמו יפיח בהם (אבל הישן אסור, שמו יפיח בהם).

עמוד ב'

לר"מ מן ה' יהודה מעכבין את הנשים לקיים מצוות שאינן חייבות בהם, כגון לתקוע שופר שהיא מצוות עשה שהזמן גרמא, וכן סמיכה שנאמר 'בני ישראל וסמן' להוציא בנות ישראל, משום שנראה כמוסיפות על המצוות. ולר' יוסי ור"ש אין מעכבין אותם, ולכן נשים סומכות רשות ואין כאן בל תוסיף. ולשיטתם אמרו שמיכל בת כושי (שאויל) הניחה תפילין, ואשתו של יונה היתה עולה לרגל ולא מיחו בהם חכמים, אע"פ שעליה לרגל מצות עשה שהזמן גרמא הוא (וכן תפילין למ"ד לילה או שבת אינו זמן תפילין).

אין מעכבין את התינוקות מלתקוע ברה"ה, שצריך לחנכם במצוות. אבל את הנשים מעכבין - לר"מ ור' יהודה - אע"פ שאינה מלאכה (שנראות כמוסיפות כ"ל).

המוצא לשונות של צמר צבוע תכלת בשוק - פסולות לציצית, שמו לא צבעו אותם לשמה. **המוצא חוטיין אם אינם שזורים**, או שהם שזורים ואינם מופסקים, דינם כלשונות, שמוא הכינו אותם לארגם בשפת הבגד. ואם הם שזורים ומופסקים, י"א שהם כשרים, שאין אדם טורח לחזור ולקשרם ומסתמא נעשו לשם ציצית, וי"א שהם פסולים שאדם טורח לחזור ולקשרם.